

გაზეთის ფასი

მაგზავნით: ერთი წლით — ექვსი მან., ნახევარი წლით — სამი მან., სამი თვით — ერთი მან. და ხუთმეტრე შაური, ერთი თვით — სამი აბაზი.

წერილები ამ ადრესით უნდა გამოგზავნონ: В Тифлисе, в редакцию газеты „ДРОБА“

ხელის მოწერა

თელიში: მაგზავნით „დროს“ კონტრაქტით მუშაობს: ანტ. ლორთქიფანიძის ბიბლიოთეკაში.

მაგზავნით ადრესით უნდა დაიბარონ: В Тифлисе, в контору газеты „ДРОБА“

რედაქცია: ძველი ინსტიტუტის ქუჩაზედ. სოლომონ შირიძის სახლში.

მატარა: იგივეს ბიბლიოთეკაში, სასაღის ძეგლზე, მაშუალოს სახ. ცხრი.

მ ი ნ ა ა რ ს ი:

საქართველო: უბრალო საიდუმლო — წერილი ამბობს — წიგნი რედაქტორთან — „დროების“ კორრესპონდენცია: სერიოზული — მართლმადიდებელი — რუსეთი: წერილი ამბობს — საყოველთაო სამხედრო სამსახური — უცხო ქვეყნები: საფრანგეთი — ესპანია — ნარკე — განცხადება.

საქართველო

უბრალო საიდუმლო.

„ზანხორცა ქვეყანა! აღარ არის პატიოსანება, ნდობა, პირის წყალი! მოისპო ვაჟკაცი სიამაყე, ქველური თავმოყვარეობა, სიტყვის სიმტკიცე, მამულისთვის თავგანწირულობა ამ ჩვენს ძველად რაინდულ საქართველოში!.. წახდა დრო!“ მ. სიტყვები გვესმის ჩვენ ნიდავ ძველი კაცებისაგან.

უნდა გაეტყუებოდა გულწრფელად და ადვილად, რომ ჯერ ჯერობით სწორედ მოისპო, განქრა ყველა ეს კაცის აღმამაღლებელი თვისებანი.

მართლმადიდებელი კაცს უხედავად და ეს ღირსება! მართლმადიდებელი, ის ამ მალე წინააღმდეგობა უძლიერეს მტერებს და ხშირად კიდევაც აბრუნდებოდა მათ მტარვალბას!

მს არც ისე დიდი ხნის ამბავია, რომ მასობრივი კაცი აღარ მოიძებნებოდა ეხლა. მაგრამ შეხედეთ დღეს ახალს საქართველოს! შეხედეთ, როგორს წინააღმდეგ სურათს წარმოგვიდგენს მისი ეხლანდელი ცხოვრება!.. მომავალი ისტორიკოსი უთუოდ გაცხადებდა ამ მოვლენაზედ, მაგრამ ამითი ხალხს რა სარგებლობა მოუვა!.. იქნება ვინმე სწავლულმა იმის გამოკვლევაშია ცოცხალი: „თილისმა ჰქონდა მეცხრამეტე საუკუნის მართლმადიდებელი, თუ მოგადობული იყო?“ მაგრამ ან ეს რას მოგვეხმარება კიდევაც რომ მართლა ასეც ყოფილიყოს? პანათომოსისთვის, რასაკვირველია, საინტერესო და სასარგებლოც არის, სულგანტული გეგმის აქრა და დაფიქრება, მაგრამ ამ უკანასკნელისთვის კი სრულიად არა.

ისე ჩვენც... მართალია, ძველი წინააღმდეგ აღარ არსებობს დღეს საქართველოში. მს არის ნამდვილი ფაქტი. მაგრამ როცა საქართველოში მერობიული წესი და განათლება ძირს გაიდგამს, მაშინ იმედია ჩვენ ნამდვილ კლასობრივ ჩაფარდებით. მსლანდელი ჩვენი მდგომარეობა რა საკვირველია დროებითა და ჩვენ იმედი გვაქვს ოდესმე საქართველოს ეღირსება ის, რაზედაც დღეს დრტყინვა.

მსლანდელი საზოგადოებრივი წყობილება, დამოკიდებულება ერთთა მეორეთა თანა, მოითხოვს კაცისგან რომელიმე თავაზს, რომელიმე მსხვერპლს. და როდესაც გაუნათლებელი და დაუარსებელი ქვეყნის კაცი იწყებს ცოცხალთა თაყაზობას და უარა-პოვას ძვირფასი

მისთვის რწმუნებებს, მაშინ ის თუ დღეს არა, ხედავთ მთლად შეტოვებს ტალახში, სრულიად გაიჯანგება და აყროლდება.

ის თვისებანი, რომელიც ძველად ჯილდოდებოდნენ უხედავ, დღეს უსარგებლოა; თითქმის მანებელიც. ის, ვინც წინეთ მართლმადიდებელი პატიოსანი შრომითა და გულწრფელობით შედიოდა ცხოვრების ასპარეზზე, დღეს უკანა პლანზეა ჩამოყენებული. ამ ღირსებებს, თუ ნიდავ წელში ლეწვითავე მდებარე ხარ, ავზე და კარგზე თანხმობა და კმაყოფილების ღიმილიც არ მიაღწევს, ისე წინ ნაბიჯის წადგმა არ შეგიძლია. რა ჰქნას ამ ნაირს მდგომარეობაში ქვეყანაში? რითი და-ცეს თავისი გრძობის თავისუფლება, ბუნების სიწმინდე, კაცობრივი უფლება? მართლმადიდებელი და იშვიათი საქმეა, რომ კაცმა გადურჩხ ათას დამაგვრელ გარემოებებს, ნამეტურ მაშინ, როდესაც განათლება მდებარე ხარისხზე და საზოგადოებრივი ცხოვრება თითქმის არ არსებობს.

რასაკვირველია ამ გასაჭირდგაც შეიძლება წმინდათა გამოხედა, უმანკოთ და შეთენა და თავისი გატანა, მაგრამ ამ ნაირი შრომისთვის ძლიერი ხასიათია საქართველოში მტკიცე პრინციპები.

ჩვენ სრულებით არ გვსურს გაგმართლოთ საზოგადო წინააღმდეგობის დამცობა; ჩვენ მხოლოდ მიზეზს ჩვენება გვინდოდა.

რაკი ერთხელ დაეთანხმებით, რომ ჩვენ საგრძნობელად გამოცვლილიყავით საუარესოთ, და ქრისტიანული საფუძველი ამ გაფუჭებისა არის საზოგადოებრივი წყობილება, უთანასწორო დამოკიდებულება მოქალაქეთა, მაშინ ჩვენი მიზანი თითქმის ახსნილია. მაშინ ჩვენ მხოლოდ საშუალებებზედ უნდა ვილაპარაკოთ... და ეს სასხომინდლოთ.

მეველი.

წერილი ამბობს

— აქამდის კავკასიაში მარლის შემუშავება და იმითი წარდად ვაჭრობა იჯარით იყო გაცემული. ახლა მმართველობა ახალი კანონი გამოსცა, რომლის ძალით მარლის იჯარით აღარ ვაიცი, მაგრამ მაგივრად ბაჟი უნდა დაეღვას ყოველ ფუტის მარლის, სხვილ მარლის ფუტზედ ათი კაპეიკი და წერილს—სუთი კაპეიკი. მაგრამ ჯერ გარდაწვევით არ არის, თუ როდის უნდა შევიდეს ძალაში ეს ახალი კანონი (თე. მოაპ. № 27).

— თუ ცოტადენი გვეშველა ჩვენი ადვოკატებისაგან აი ეხლა გვეშველება: სახელმწიფო რჩევის კანონი-დებარტამენტში განუხილავთ თავისუფალი ადვოკატების შემსახდრელი კანონი-პროექტი. თუ ეს პროექტი დამტკიცდა, ჩვენ ადვოკატებს ცოცხალი მარტ ფრთა მოგვეცემათ: თუ მარლის სამსახურლოსაგან ადვოკატობის უფლების მიმნიჭებელი მოწოდება არ აღდგას, ისე არც ერთს თავისუფალს ვეჭიკოს სამსახურლოში საქმის დასაფარველად არ მიიღებენ. ამ მოწოდებისათვის ადვოკატმა ორმოცდგან ორმოცდაათ მანეთამდის უნდა გადაიხადოს. მართალია, თუ ყოველ ვაჭარს, ყოველ ხელობის კაცს ღალა ხდება, რატომ ადვოკატებს არ უნდა გადახდესთ, რომელთაც ყოველ ვაჭარზედ და სოფელაგარზედ უფრო

ფართე ყაფაზა გაუმართავთ, განსაკუთრებით ჩვენში. — ადვოკატობის მოწოდება ვაღიანი უნდა იქნეს. მარლის სამსახურლოს უფლება მიეცემა, რომ ყოველივე საადვოკატო მოწოდების მსურველი გამოცდას საადვოკატო ცენტრში და მხოლოდ იმას მისცეს მოწოდება, ვისაც ადვოკატობაში გამოსადგვად დაინახავს. მაგრამ ვი თუ კანონსაც გარდახდეს ზოგიერთი ჩვენი ადვოკატი: ამდენს ხანს იმთ შემოსავალში ბევრი შემოკლებ ჰყავდათ, ბევრი კონკურენტი იმთ საკლიენტო კაცებს იბრაოდ. მსლა შესაძლებელია, რომ ერთთა-ორთა სწავლით აფარხმდებულმა, მაგრამ მომხეტელობაში წრეს გარდასულმა ადვოკატმა დაი-საკუთროს მთელი მარლის საქმეები, და მაშინ ნახავთ, თუ ისინი პატარა როტშილდები არ გახდნენ.

— მაგზავნის „მაგზავნი“ კორრესპონდენტი იწერება მრევნიდგან, რომ ხეივანზე რა-დაც მატლები გაჩენილან, რომელიც ფოთლებსა და ყვავილებს ხერხენ და ბაღების პატრონებს დღად აზარალებს. ამას წინააღმდეგ ვაჭრები გვირჩევენ, რომ ამგვარი მატლების ამოსაწვევტლად ხეები თევზის ნარეცხით ასხურეთო. 1872 წელში ეს სცადეს აქ და მართლა კარგი წამალი გამოდგაო. მურჩევი ყოველ ბაღის პატრონს, რომ ამ მატლების დასახოცად ეს საშუალება იხმარონო.

— თბილისის უფროსი პოლიციმისტერი აცხადებს, რომ მთებდამ თოვლის ჩამოდობის გამო შესაძლებელია მტკვარი ისე გადიდდეს, რომ წყლის ნაპირა დაცემულს აღდგომებზედ გადვიდეს და მცხოვრებლებს რაზე ზარალი მისცესო. ამიტომ გასაფრთხილებლად, თუ ვინცობა ღამით დიდი ღანქერი მოვიდა, პოლიცია რაკეტებს აუშვებს და არსენალიდგან ზარბაზნებს ისერიანო.

წიგნი რედაქტორთან

უფალო რედაქტორო! მთხოვთ ეს წიგნი დაბეჭდოთ უმანლობელეს №-ში თქვენის მაგზავნის „დროებისა“.

დროების 414 №-ში იყო დაბეჭდილი თუ. ი. ლოლუას კორრესპონდენცია, რომელშიაც იგი მოიყვანს ჩემს ცირკულიარს, წარსულს წელიწადს მიწერილს სამგვრელოს ბლალოჩინებთან, და ამბობს, ვითომც იმ ცირკულიარით მე განვიცხე ბლალოჩინები და მათთანვე მთელი სამგვრელი.

სწინს, რომ თუ. ლოლუა, როდესაც ამ კორრესპონდენციას სწერდა, იყო წარტაცებული ერთი რომლითამე უსაფუძვლო გრძნობითა. დაფიქრებით და მოწინებული გულით რომ გავშინჯა ცირკულიარი, მაშინ ვერ დაინახავდა იმას, რასაც იგი სწერს თავის სტატიაში.

ხსენებული ცირკულიარი იყო შინაური, სამოძღვრო, დასარიგებელი მიწერილობა. რაც გინდა ფიცხი შენიშვნა და დარიგება მისცეს შინაურთ მოძღვარმან თავი მოწაფეს, ანუ ეპისკოპოსმა მისთა ხელქვეშეთა მღვდელთა, ანუ ბლალოჩინებთა, ის არაოდეს არ გამოვა განკაცხე.

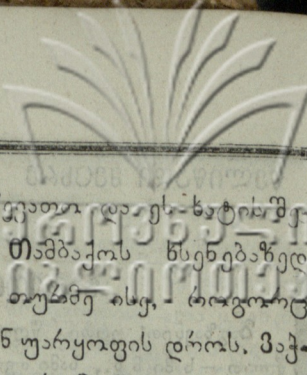
ახლა კი, როდესაც, სამწუხაროდ, თუ. ლოლუამ გამოააშკარა ეს საქმე, შინაური საიდუმლო დარიგება და საყვედური მთელი ქვეყნის წასაკითხავთ დაბეჭდინა გაზეთ-

ში — ის მართლა განსაკიცხავი შეიქნა. მაგრამ ვისი ბრალია ესა? თვით თუ. ლოლუასი და იმ ბლალოჩინებთა, რომელთა აჩვენეს მას და სხვათა ჩემი ცირკულიარი.

სუდი მოყვრობა გამოუჩინა თუ. ლოლუამ ბლალოჩინებს! ამბობს იგი თვითონ, რომ ცირკულიარი განსაკიცხავი არისო: ბლალოჩინებს ჩვენ პატივს ვცემდითო, უჯერებდითო; ახლა რა სახით უნდა უყუროთ მათო? მაშასადამე რისთვის გამოააშკარა ეს საიდუმლო შინაური საქმე, რათ განვიცხა მან, თვით, ბლალოჩინები?

დაფიქრებით და არა აღტაცებული გრძნობით რომ წავიკითხა ჩემი ცირკულიარი თუ. ლოლუას, იგი მიამტკიცდა, ყურადღებას თვით პარველ სიტყვებს, რომლითაც იწყება ის ცირკულიარი: „მოიწია ჩემდამო ერთმა სამწუხარო ამბავმა...“ ამ სიტყვებიდგან დაინახედა, რომ ბრალი და დანაშაულობა, რომელზედაც ვწერ იმ ცირკულიარში, არ იყო რამე დამტკიცებული და გარდ წყვეტილი, არამედ იყო ამბავი. მინ არ იცხ, რომ ამბავი ზოგჯერ მართალი გამოვა, ზოგჯერ ტყუილი; ყოველ შემთხვევაში ამბავი ხშირად გამოდის გადიდებული და მომატებული; ამ შემთხვევაშიც ისე მოხდა: ის ამბავი იყო გადიდებული, მაგალითებო: მ—ძე თითქმის უბრალო გამოვიდა. თვით ბლალოჩინების ბრალიც ისე მიიმე არ გამოვიდა, როგორც მე თავიდან ვხედავდი გაჯერებული და გამწარებული. ისინი დიდი ხნიდგან ყოფილიყვნენ მიჩეუული იმ ცუდ ქცევის და მერმე თვით იმ პირებთაგან, რომელთაც მათთვის ქვეა და კარგი წინააღმდეგ ეწვედებოდა. მაშ რისთვის მისწერა ისეთი ფიცხელი საყვედური, იფიქრებს ვინმე? მაწერა საქართველო იყო და სასარგებლოც დარჩა. ცირკულიარი ერთ ნაირათ იწერება ყოველ ბლალოჩინებთან, მაგრამ არა სუყველას ერთ ნაირათ შეეხება. ზოგიერთს მხოლოდ გასაფრთხილებლად მიწერება: კიდევ იყო შენიშნული თვით იმ ცირკულიარის ბოლოს, რომ ზოგიერთს იგი ეგზანება გასაფრთხილებლად. შემიძლია ვთქვა, რომ კიდევ გააფრთხილა სუყველანი. ამისთვის არ ენანობ, რომ მიესწერე იგი, თუკაც ის კი მართალია, ნამეტანი ფიცხელი სიტყვები ეხმარე.

ზარნა თუ. ლოლუას კორრესპონდენციაში სუყველასე უფრო ახირებული ის არის, რომ სწერს, ვითომც მე იმ ცირკულიარით გამეციხოს მთელი მენგრელია. მთელ მენგრელიასთან მე რა საქმე მქონდა! ცირკულიარი მე მიესწერე ბლალოჩინებთა, იმ ცირკულიარში მე საყვედურს ვსწერ ბლალოჩინებს და არა მთელ მენგრელიას. მთელ მენგრელიასთან, ე. ი. ვრის კაცებთან მე მაშინ მაქვს საქმე, როდესაც მათ, მოვალეობისა მებრ ჩემისა, უქადაგებ და ვარიგებ აყდარში კათედრიდგან. მართალია იქაც პირ უთნეველად ველაპარაკები, არ დაუმაღავ არა ოდეს მათ ცოდვებს და ნაკულევანებას. მიცი კიდევ, რომ ზოგიერთნი მათგანი მემდურნიან ამისთანა განცხადებულ ქადაგებისათვის; მაგრამ დარწმუნებული

ვარ, ისინი მალე მიხედობიან, რომ მე ვსრუტ მალაპარაკებს მათი სიყვარული და ერთგულება, რადგანაც მათი სიკეთე მსურს და სულიერი წარმატება. თუ ეს არ იყოს, თუ მხოლოდ ამო დიდებას და სარგებლობას ეძიებდნენ, მაშინ სხვაფერ დაიწყებდნენ ლაპარაკს და მოქცევას. პირში მოფერება და მლიქვნელობა ისეთი ძნელი საქმე არ არის. რომ შეც ვერ მოვახერხებო, მაგრამ რა კეთილი გამოვა აქიდან?

მაგისტრი მისიკოპოლი იმერეთისა.

„დროების“ კორესპონდენცია

სტორი, 10 მარტი 1874 წ.

შკოლის საქმე ძახეთში, ძართლში, მგონია, უფრო კარგად მიდის, და იმერეთში კი ღმერთმა შეინახოს: იქ სოფლებში ერთი არ არის იმისთანა შკოლა, რომელსაც შეგვეძლება კანონიერი შკოლა დაუბახოთ. მართალია, უსახალხო ინსპექტორი ტროიე სკილობს, რომ სოფლების შკოლები გაუმჯობესოს, მაგრამ იმდენათ არა როგორც ეს საქარია. ი, მაგ., მასწავლებლებთან ავსაგენის იმისთანაებს, რომლებსაც ერთი რომ თვითონ არაფერი გაეგებთ და მფორეთ, საზოგადოათ, რაც იციან, იმის გარდაცემაც არ შეუძლიათ და რომლებსაც უკანასკნელი ერთი წოდებაც არ წაუკითხავს თავის ხელობის შესახებ. აბა, ამისთანა მასწავლებლისაგან რა სარგებლობა უნდა იქნეს, თუ ღმერთი გწამს! ისინი უფრო ბევრს ზარალს შეგებობენ, ვიდრე სარგებლობას: ისინი სამუდამოთ აფუჭებენ ახალგაზრდას ორივე მხრით. ეს ყველამ იცის, რომ პირველად უნდა ბავშვს კარგი წინამძღვარი, თავდაპირველად გაფუჭებული ბავში ძლიერ ძნელი გამოსაბრუნებელია. ან კი უტროიემ რა ქნას! იმაში, რომ იმერეთში კანონიერი სახალხო მასწავლებლები არ არიან, არის დანაშაული არა თუ ტროიე, არამედ მთელი საზოგადოება და განსაკუთრებით ის, ვისიც ვაღია იზნურის ხალხს განათლებაზე. მოწყალე იმპერატორმა ბრძანა, რომ ყოველ სოფელში შკოლა გახსნილიყო. ეს მათის უდიდებულესობის ბრძანება ერთის მხრით მოიყვანეს სისრულეში, ე. ი. აქა-იქ შკოლებისათვის სახლები ააშენეს, მაგრამ თვითონ შკოლები კი არსად არიან, და თუ სადმე, არც იმას შეგვიძლია დაუძახოთ შკოლა. რისგან ხდება ეს? რასაკვირველია იმისგან, რომ მასწავლებლები არ არიან, რითაც ბევრი ზარალი მოუღის მთელს საზოგადოებას და რის გამოც მთელი გლეხკაცობა ისევ იმ სიბნელეში რჩება, რომელშიაც ყოფილან მათი მამა პაპები. მაშინ სადამე ძლიერ საქარია იმერეთში იმნაირი შკოლების გახსნა, სადაც შეიძლება დღეს სასოფლო მასწავლებლების მომზადება; უამისოთ იმერეთს სახალხო მასწავლებლები არ ეყოლება და მასწავლებელი იქ არც სახალხო შკოლები იქნება, როგორც ესლა. მაგრამ როგორ ფიქრობ, მკითხველო, ვინ უნდა იზრუნოს ამისთანა შკოლების გახსნაზე? ჩემი ფიქრით ეს ერთი პირის საქმე არ არის, არამედ მთელი საზოგადოებისა.

მ. მჭედლიძე.

ძართლიდან (ს. მ.)

მარტის 10-ს 1874 წ.

წარსულის 1873 წ. „დროების“ № 13-ში წაიკითხე უ. შალელის კორესპონდენცია, რომლითაც ის გვატყობინებდა

შორის მარტის ს. ხ. ნ. რ. ტყეების ყარაულების ბოროტ მოქმედებას: როგორც შენიშნე, იგინი თურმე ძალიან სტანჯავენო გლეხებს, სხვათა შორის სტაცებენ სხვა და სხვა პირუტყვებსაო. ჩემის თვლით ვნახე, რომ მათ გლეხებისაგან მოტაცებული ღორები დაკლეს. ეს მე სრულებით არ მჯეროდა, მაგრამ ესლა მეც კი დაგრწმუნდი, რომ წორეთ ნამდვილი ყოფილა. რაც იმ კორესპონდენციაში სწერია, მე როგორც ვაიგე და ვნახე კიდევაც, მათის მოქმედების ნახერის მესამედი ნაწილიც არ არის. ასე რომ ღორებისა, ქათმებისა და სხვა პირუტყვების ტაცებასთან ეს ტყის ყარაულები, რაკი მათ დამშლელი არაფერი გამოუჩნდათ, თანდათან უფრო გამძლავრდნენ, იმათ შეისხეს ხელ ახალი იარაღი და ისე შეუტყეს გლეხებს, რომ სულ დაიწყეს ის წინანდელი მწუხარება. წარსულის წლის კათათეში, ერთმა ამ ყარაულთაგანმა, ბერის ხეობაში, სოფელს მიმფარეთს მცხოვრებელის ოცისი ცალი მოიტაცა და თავის სახლისაკენ გამოაქანა. ძალის მამა-ბიძა, რასაკვირველია, მაშინვე გამოუდგნენ და მოსწვდნენ. შარულმა, რითაც იყო, შეასწრო თავის ნათესაის სახლში და ეს ქალი იქ დამალა და თვითონ გაიპარა. ძალის პატრონებმა წავიდნენ და ეს შემთხვევა იმ სოფლის მამასახლისს გამოუცხადეს. მამასახლისმა მოიხმო სოფლის ხალხი, შევიდნენ იმ კაცის სახლში, ნახეს რომ ქალი ტხტის ქვეშ ჰყვანდა და მალული, გამოიყვანეს და მიცეს თავის მამა-ბიძასა.

შარდა ამისა ეს ჩვენი ტყის ყარაულები ვისაც შენიშნავენ, რომ საწყლია და არც იმის შეძლება აქც, რომ სამართლოში შევიდეს, იმას დასწამებენ რაღაც ცილებს და რასმეს წართმევით დააჯევინებენ.

ეს მე თვითონ ვნახე „უ. შალელისა არ იყოს“, რომ ს. მემერტში ერთს მოხუცებულს გლეხს ჰქონდა თავის სახლს მამულში ხილის ბაღი გაკეთებული და ამ ბაღში სტეტემბრის თვეში შეგზავნეს ყარაულებმა თავიანთი ხელ-ქვეითი ტყის ყარაული და შოაკრფენის ხილი, და რადგანაც ამ კაცს არ შეიძლო მოხუცებულობის გამო სასამართლოში სიარული და საჩივრის შეტანა, მიანდა სხვას ვეჭრობა: ვეჭობა ყარაულებზედ საჩივარი შეიტანა სურამის მომრიგებელს მოსამართლესთან.

მომრავებელმა მოსამართლემ ჰპოვა სიმართლე გლეხებისა და გარდასწყვიტა, რომ ამ ყარაულს გარდასდებოდა გლეხის სასარგებლოდ ხილის ფასი თუ მანია.

ეს ტყის ყარაულები, გათამამებული, წაქვებული ამისთანა ბოროტ მოქმედებაში, ძალღებსაცკი არაფის არჩენენ, სადაც სოფელში მწვერებს ნახენ და მოეწონებთ, მაშინვე წართმევენ.

ამას წინათ ყარაულებმა მოჰგვარეს უფ. N N-ს ერთი მწვეარი და მოახსენეს: აი ეს მწვეარი მოგართვით ამა და ამან, (თუმცა არ მოართვა, მაგრამ, რა ჰქნას). ააშენოს ღმერთმა! მე მაგის საჩუქარს მიეცემაო.

ამას გარდა, ამ წლის იანვრის თვეში ეს ყარაულები დახვდნენ ერთს სოფელს, ზემო ნიგოზის დაკვანს გზაში, რომელსაც ნათხოვრის ხარებით თვადთ შალაენდინათ ტყიდგან შეშა მოქონდა, და ხარებს ართმევენ, რატომ ქორწილში არ დაგვატყვეო; მინც და მინც არ დაანებეს თურმე, მანამ ღინო და პური არ მოატანინეს.

შეალო რედაქტორო! მე არ მინდოდა შევსცილებოდი უ. შალელს ამ საგანზედ კორესპონდენტობაში, მაგრამ როგორც ვაიგე, იმ ყარაულებმა წაიკითხეს შალელის კორესპონდენცია, რომელიც ის ამბობს:

„ყოველივე ეს, უ. რედაქტორო, გაცნობით იმისთვის, რომ იქნება ვისიც რიგია იმან წაიკითხოს და ჯეროვანი ყურადღება მიაკციოს ამ ყარაულების ბოროტ-მოქმედებას და თუ ეს ამისრულდა სხვაც ღარა მინდარა.“ და კიდევ მიაკციეს ჯეროვანი ყურადღება. ისინი შეუცვიდნენ შენს შალელს სახლში დიდის კეტებითა და დაამტვრიეს თავი და პარი (რომ გენახათ იმის უბედურება სწორეთ შეგადრწუნებდათ) და უთხრეს, ახლაც არ შეგისრულდა შენი ნატერაო. მის აქეთ იმის დაღი დარაბაში გაება და ჯერაც არ გაუთავებია და ამისთვის დაანება მან თავი კორესპონდენტობას. ამის გამო, როგორც არი ნატემაში „ძანი ქირთა შინა სახმარნი არიანო“, დღეს მე მივიღებ მონაწილეობას ამ საქმეში და გაცნობთ ამ ამბებს. იქნება მეც ის დღე დამყენონ ამ ჩვენმა ტყის ყარაულებმა, მაგრამ ერთ ვისმეს უთქვამს „უმჯობესიაო ერთის წარწყმედო, ვიდრე ათასისაო;“ იმისი არ იყო, თუ ამას ვისიც რიგია ის წაიკითხა და ყურადღებას მიაკციეს, მაშინ დღე მე და საწყალი შალელი მოეწყდეთ მათგან და გლეხებმა კი მორჩნენ სხვათა შორის მათგან ტანჯვასა.

პ. ბ. შ-მ.

რუსეთი

— მიტებსკის ქალაქიდან სწერენ ერთს რუსულ გაზეთს ერთს საზოგადოებრივ ამბავს, რომელიც ყველა გაზეთებში გამოცხადებულია. მართი მღვდლის დისწული თავის ბიძისაგან შეილი ჰყოლია და მერმე ქმარი შეურთავს, აგრე ცხრა წელიწადი იქნება თურმე. შორწილის შემდეგ ცოლ-ქმარს ერთხანს მშვიდობიანად უცხოვრიათ, რადგანაც ბიძა მღვდელი მონასტერში იყო სასინანულოდ გაგზავნილი. იქიდან რომ დაბრუნდა მღვდელი, თავის დისწულსა და მის ქმარს ჩავსახლა და ისევ თავის დისწულთან მრუშებაში იყო თურმე. მღვდელი ხშირად ათრობდა თურმე თავის სიძეს და ერთ დღეს დამთვრალი სიძე კიდევ მოჰკლა და თავის დისწულს შემწვობით გამოფოლორცებულს სახლში დააგდო, საცა საბრალოს, ღორებმა და გოჭებმა მთელი შიგანი გამოსტამეს თურმე. დანაშაულობის დასაფარავად ბიძადისწულმა მკვდარს თავი და ხელ-ფეხები მოსტრეს და მიწაში საძირკველს ქვეშ დაჭედეს. მაგრამ დანაშაულობა გამოჩნდა და გამოძიებელს ბიძადისწული დაუტუსაღებია. ეს მღვდელი აქამდის თურმე ორჯერ ყოფილა სამართალში მკვლელობისათვის. მხლა ეს მღვდელი ოთხმოცდა ერთი წლის არისო.

— ძალაქს იამბურში ერთი გასაოცარი და დაუჯერებელი ამბავი მომხდარა: 22 ფებერვალს მთელს ქალაქში ერთი სპიჩა აღარ მოიძეოდა თურმე, რომ კაცს ცეცხლი დაენთო. მებურებმა თურმე ამისგან პური ვერ გამოაცხეს. მინც მათთან პურისათვის მიდიოდა, ისინი ყველას ცეცხლსა სთხოვდა თურმე. ბოლოს, როგორც იქნა, ერთს ვაჭარს ხატის წინ ლამპარი უნახეს. მაგრამ საუბედუროდ ვაჭარი თურმე სტაროვერი (ძველი ცრუ-მორწმუნეობის მიმდევ კაცი) ყოფილიყო და არაფრის გულისათვის სანთელი არაფის ანთებია ამ ლამპარზედ. მისე ვიწამებ და ამ ლამპარისაგან სანთელს არაფის ანთებინებო, ამიტომ რომ ეს ცეცხლი მაშინ ყველა საქმეში მოიხმარება, თითქ-

ვის თამბაქოს მოსაწვეთად და ეს ხატის მიუურაცხება იქნებაო. თამბაქოს სხელებზედ ვაჭარი აფურთხებდა თუქმე ისე, რომ გოგონათლენაში ეშპაკისაგან უარყოფის დროს. მაქარის სახლს მრავალი ხალხი მიაწყდა აუნთებელი ფანრებით, სანთლებით და ჭინჭლილებით და ვედრებოდნენ, ხან აგინებდნენ და ვმუქრებოდნენ. ბოლოს რა რომ ვაჭარმა შეატყუო, უარის თქმა ძლიერ ძნელიაო და ლამპარის წაბილწვა კიდევ უფრო საშინელი, შეუებრა და ლამპარი გააქრო. ამ საქმეში ქალაქში მდგარმა ჯარმაც მიიღო მონაწილეობა იმითი, რომ ნარვის ქალაქში შიკრიკი გაავსაენეს თურმე სპიჩის მოსატანად.

საქმეველთაო სამხედრო სამსახურის წესდება.

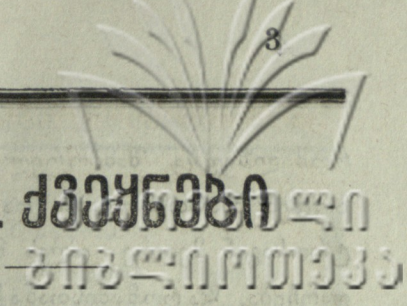
წარსულ ნომრებში აღწერილი იყო სამხედრო სამსახურის საზოგადო კანონები. ეს საზოგადო წესი ზოგიერთ შემთხვევაში იცვლება: ზოგთ სამსახურში შესვლა ედროეება, ზოგნი სრულიად განთავისუფლებულნი არიან სამხედრო სამსახურისაგან, სხვებს უპირატესობა ეძლევა მხედრობაში სამსახურის დროს.

სამსახურში შესვლა ედროეება:

პირველად იმათ, ვინც საქაოლ არ მოწიფულა, ან ვინც იმგვარის სენით ავთამყოფობს, რომ სამსახურისაგან სრულიად განთავისუფლებული არ არის და აგრეთვე იმათ, ვინც ჯერ კიდევ არ მოჯობინებულა ავთამყოფობისაგან განთავისუფლების შემდეგ. ამ გვარს კაცებს სამსახურში შესვლა ერთის წლით ედროეება.

მეორედ იმათ, ვინც თავისი უძრავი ადგილ-მამულისა და ანუ საეპრობისა, სამრეწველოებისა და ქარხნების მმართველია (მაგარი სასმელების მწვერილობანებს გარდა) და ამ ადგილ-მამულისა და ეპრობისა და წარმოების თავდარივი ეჭირება. ამ შემთხვევებში შეიძლება ორი წლით დროეება, მაგრამ ეს ხანი სამსახურში არ უნდა ჩავთვალოს.

მესამედ, სამსახურში შესვლა ედროეებათ სასწავლებლებში მყოფთ მოწაფეებს, სანამ ისინი სწავლის კურსს არ გათავებენ. საშუალო სასწავლებლებში (გიმნაზიებში, რეალურს სასწავლებლებში და სხვ. ამგვ.) აგრეთვე ხელოვნებათ აკადემიაში, მოსკოვის სამხატვრო სასწავლებელში, კონსერვატორიებში და სამასწავლებლო ინსტიტუტებში მოსწავლეთ სამსახურში შესვლა ედროეებათ მანამდის, სანამ ოცდა ორი წლის არ შეიქნებიან. სემინარიებისა და მებოამდლობის სასწავლებლების მოწაფეთ — ოცდა ოთხ წლოვანობამდის. მინც მოსკოვის სამხატვრო სასწავლებელში ქვეცხლის მედალს მიიღებს ოცდა ორ წლოვანობამდის ან კონსერვატორიაში სიმღერის ექვამენს დაიჭერს იმავე ასაკამდის — იმათ სამსახურში შესვლა ოცდა ხუთ წლოვანობამდის ედროეებათ. პირველი ხარისხის სასწავლებლების მოწაფეებს, ვინც უნივერსიტეტის კურსის შესრულების შემდეგ მასწავლებლობისათვის მოსამზადებლად არჩეულია, აგრეთვე კონსერვატორიის მოწაფეებს, თუ რომ ამათ ატესტატი ოცდა ორ წლოვანობამდის მიუღიათ და სწავლას განაგრძობენ — სამსახურში შესვლა ედროეებათ ოცდა შეიდ წლამდის. ოცდა რვა წლამდის სამსახურში შესვლა ედროეებათ სასულიერო აკადემიების სტუდენტებს, უნივერსიტეტის კურს გათავებულებს, თუ რომ ისინი პროფესსორობაზედ მოსამზადებლად არჩეული არიან, ხელოვნებათ აკადემიის სტუდენტებს, ვისაც ამათან ვეცხლის მე-

უცხო ქვეყნები
საზრუნავითი.

დალი ოცდა ორ წლოვანობამდის მიუღია. მინც სასულიერო აკადემიის კურსი შეასრულა, იმათ ერთი წლის ვადა ცალკეათ სასულიერო წოდებაში შესასვლელად, რომლითაც ისინი სრულიად განთავისუფლებიან სამხედრო სამსახურისაგან.

შეყოკლებული ვადით სამსახური მხოლოდ ნაწიელი კაცებისათვის არის განწესებული. ახალის კანონით, ვინაც პირველ დაწყებითი სახლობა შკოლის კურსი იცის და ვისაც ამ ცოდნის მოწმობა აქვს, იმათ ექვსი წლის მაგიერ ოთხი წელი უნდა გაატარონ ნამდვილ სამსახურში და მერმე თერთმეტი წელი რეზერვში. მესამე ხარისხის სასწავლებლების (საქალაქო შკოლებისა, სამსწავლებლო სემინარიებისა, ორკლასიანი საქალაქო და სასოფლო შკოლების და ა.შ.) კურსი ვისაც გაუთავებია, ან ამ კურსის გზამწი დაუჭერია, ნამდვილ სამსახურში სამი წელი უნდა ჰყონ, და თორმეტი წელი რეზერვში. მინც გინაზიის მეექვსე კლასის და რეალური სასწავლებლის კურსი, ან სასულიერო სემინარიის მეორე კლასის და სხვა მეორე ხარისხის სასწავლებლის კურსი შეასრულა, ისინი ნამდვილ სამსახურში მხოლოდ წელიწად ნახევარი უნდა იქმნენ და სამეტი წელიწად ნახევარი რეზერვში. უნივერსიტეტში და სხვა პირველი ხარისხის სასწავლებლების კურსს გათავებულები ნამდვილს სამსახურში მარტო ექვსი თვე უნდა იყონ და რეზერვში თოთხმეტ წელიწად ნახევარი.

მინც თავის ნებით შედის სამხედრო სამსახურში, იმათთვის დაწესებულია შემოკლებული ვადები როგორც ნამდვილ სამსახურში ისე რეზერვში ყოფნისათვის. მინც ამთვან სამხედრო მინისტრისა და სახლობა განათლების მინისტრისაგან დაწესებულის პროგრამის თანახმად ეგზამენს დაიჭერს, იმან ნამდვილს სამსახურში მარტო ორი წელიწადი უნდა დაჰყოს. მისაც ნებით სამსახურში შესრულთვან მეორე ხარისხის სასწავლებლის კურსი შეასრულებია, ის ნამდვილ სამსახურში ექვს თვეს უნდა იყოს და პირველი ხარისხის სასწავლებლებში კურსს გათავებულები—სამ თვეს. ამ ვადის გათავების შემდეგ როგორც უბრალო ჯარის კაცს, ისე აფიცრებს, თუ ისინი სამსახურში თავის ნებით შესულან, შეუძლიანთ განაგრძონ სამსახური, ან რეზერვში გადაიდნენ, საცა ისინი მარტო ცხრა წელიწადს დარჩებიან. ამ გვარად, უნივერსიტეტის კურსს გათავებულს, თუ ის სამსახურში თავის ნებით შესულა, თხუთმეტი წლის მაგიერ ცხრა წლისა და სამი თვის სამსახური ხედება.

სრულიად განთავისუფლებული არიან სამხედრო სამსახურისაგან:

- 1) მინც სამსახურში გამოუდგვარი;
 - 2) ზოგიერთი ოჯახის წევრი;
 - 3) ზოგიერთი ლისების მექანი და ზოგიერთი ხელობის მცოდნე კაცები.
- სამსახურისათვის გამოუდგვარად ითვლებიან პირველად ისინი, ვისაც ცუდი აგებულებისა და ავთამყოფობისაგან არ შეუძლიან სამხედრო სამსახურის ასრულება. მეორედ ისინი, ვინც ორ არშინსა და ორ ვერშოკ ნახევარზე უდაბლესია. მთუ რომელი სხეულის ნაკლებადანება და რომელი ავთამყოფობა სამხედრო სამსახურში მიღების დამშლელი, ამისი სიები და აგრეთვე დარბება სამხედრო პრისუტსტიებისა, თუ როგორ უნდა შეამოწმონ სამხედრო სამსახურის წილხედობილები, გამოიცემიან სამხედრო, შინაგანი საქმებისა და ზღვის მინისტრებისაგან.

ოჯახის კაცები გაყოფილია სამ რიგად: პირველ რიგს ეკუთვნის ა) ერთადერთი მუ-

შაობის შემძლე ვაჟიშვილი, თუ რომ იმას დაერდომილი მამა ჰყავს, რომელსაც მუშაობა არ შეუძლიან, ან დაქვრივებული დედა; ბ) ერთად ერთი მუშაობის შემძლე ძმა, რომელსაც ერთი ან რამდენიმე ობოლი ძმა ან და ჰყავს; გ) ერთად ერთი მშრომელი ვაჟიშვილის შვილი, რომლის პაპს, ან ბებიას არა ჰყავს შრომის შემძლე ვაჟიშვილი და დ) ერთად ერთი ვაჟი შვილი, თუნდ რომ ამის მამას მუშაობაც შეუძლოს.

მეორე რიგს ეკუთვნიან ერთად ერთი შრომის შემძლე ვაჟი შვილი, თუნდ რომ ამით შრომის შემძლე მამაც ყვანდეს, მაგრამ ძმები კი თერამეტ წელზედ უყმაწვილესი არიან.

მესამე რიგს ისინი შეადგენენ, ვისიც ძმა გამოწვევით ნამდვილ სამსახურში არის და ან ამ სამსახურში მომკვდარა.

ამ სამი რიგის თუმცა სამსახურში გამოასწვევი წალი უნდა ეყაროს, მაგრამ მისაღებ სიებში მხოლოდ მაშინ ჩიწერებიან და სამსახურში მაშინ მიიღებიან, თუ რომ იმათ გამოასწვევი ნაწილიდგან იმდენი გამოასწვევი არ აღმოჩნდება, რამდენიც ამ ნაწილისაგან გამოასწვევად დანიშნულია. ამ შემთხვევებში ჯერ მესამე რიგის კაცები უნდა გამოასწვიონ; თუ ამითაც არ შეივსო გამოასწვევი კაცების რიცხვი, მაშინ მეორე რიგის კაცებიც უნდა გამოიყვანონ სამხედრო სამსახურისთვის. შემდეგ პირველი რიგის კაცებიც შეიძლება გამოასწვიონ, მაგრამ ამ გვარს შემთხვევაში საქირაა სახელმწიფო რჩევის აზრზედ დამყარებული განსაკუთრებით უმაღლესი ბრძანება.

სამხედრო სამსახურისაგან განთავისუფლებიან აგრეთვე შემდეგი წოდებისა და საქმის კაცები:

- 1) შევლა სხვა და სხვა ქრისტიანებრივი სარწმუნოების სამღვდლოება.
- 2) მართლმადიდებელი სარწმუნოების მეფსალმუნენი, რომელთაც სასულიერო აკადემიის, ან სემინარიის და ან სასულიერო სასწავლებლის კურსი გაუთავებიათ. მაგრამ თუ ამით, სამხედრო სამსახურისაგან განთავისუფლების შემდეგ, ექვს წელიწადზედ უფრო ადრე დასტოვებს მეფსალმუნობა, მაშინ ისინი ვალდებული არიან, იმდენი ხანი გაატარონ ნამდვილს სამსახურში და რეზერვში, რამდენიც იმათ სწავლას შეეფერება. და ვინც ამთვან ექვსი წლის შემდეგ დასტოვებს მეფსალმუნობას, ის პირდაპირ რეზერვში ჩაირიცხება, რომელშიაც უნდა იყოს ოცდა თექვსმეტი წლის ასაკამდის.

ძანონი ზოგიერთ პირთათვის სდებს სახანგროდ განთავისუფლებას სამხედრო სამსახურისაგან, ე. ი. სრულიად განთავისუფლებას ნამდვილი სამსახურისაგან; მაგრამ ამ გვარი პირები თხუთმეტი წლის განმავლობაში რეზერვში ითვლებიან. (ამ ნაირი აზატობა მხოლოდ მშვიდობიანობის დროსათვის არის დაწესებული). ამგეირი აზატობით სარგებლობენ:

- 1) მქიმობის დოქტორები, ლეკრები, პირუტყვთქვიმობის და წაძლის მზადებისამგისტრები, ან პირუტყვთ ექიმები, თუ რომ ესენი სამხედრო უწყებაში სამსახურის ვალდებული არ არიან იმ სასწავლებელთ წესდების ძალით, საცა იმათ კურსი შეასრულეს;
- 2) ხელოვნებათ აკადემიის პანსიონერები, რომელნიც სწავლის შესავსებათ საზღვარს გარეთ გაგზავნილი არიან სახელმწიფო ხარჯით.

და 3) მასწავლებლები ყველა მმართველობისაგან დაწესებული სასწავლებლებისა, ან

რომლისაც წესდება დამტკიცებულ იმმართველობისაგან, აგრეთვე შტატით დადგენილი აღმზრდელები და მათი თანამეწეები. მაგრამ ექვსი წლის განმავლობაში ყოველწლიე უნდა წარუდგინონ ამით სამხედრო პრისუტსტიას საკუთარი მთავრობის მოწმობა, რომ იმათ ხელი არ აუღიათ თავისი წოდების შესაფერს საქმეზედ. ისინი კი, ვინც ექვს წელზედ უფრო ადრე დასტოვებს თავის საქმეს, ვალდებული არიან გაატარონ ნამდვილ სამსახურში თავისი სწავლის შესაფერი ხანი.

მისაც კანონით ყველა უფლება ჩამოერთვა ან ყველა განსაკუთრებით პიროვნად და მდგომარეობით მითვისებული უფლება, იმათ არც სამსახურში მისაღები წილის ამოღების ნება აქვთ და არც თავის ნებით სამსახურში შესვლა შეუძლიანთ.

მინც სამხედრო სამსახურში თავის ნებით შედის, იმას ჩინების მიღებაშიაც უბარატელობა აქვს. მინც ნებით სამსახურში შესრულია დაწესებულს გზამწენს დაიჭერს და უმახლობელესი მისი მთავრობისაგან ღირსეულად ცნობილი იქნება, იმას უნტერ აფიცრობა ორი თვის სამსახურის შემდეგ მიეცემა, თუ რომ ის პირველი რიგიდგან არის, ოთხი თვის შემდეგ—თუ რომ მოსამსახურე მეორე რიგისაგან არის და მესამე რიგისას ერთის წლის შემდეგ მიეცემა უნტერ აფიცრობა. აფიცრობა მიეცემათ: პირველი რიგის კაცს სამი თვის უნტერ აფიცრათ სამსახურის შემდეგ, მეორე რიგისას—ექვსი თვის უნტერ აფიცრობაში მსახურის შემდეგ და მესამე რიგისას სამი წლის შემდეგ. მაგრამ ესეც არის, რომ აფიცრობის მიღებისათვის საქირაა, რომ ნებით სამსახურში შესული ერთ ზაფხულს დაბანაკებულს სამსახურში ყოფილიყოს. მესამე რიგის კაცებს რომელნიც სამსახურში ნებით შესულან, მიეცემათ ყველა უფლება მდგომარეობით და სამოქალაქო სამსახურში მისათვისებელი, თუ რომ ისინი აფიცრათ სამ წელს იმსახურებენ. პაჭების კორპუსის სპეციალური კლასების მოწვევები და აგრეთვე სამხედრო საქვეითო, ნიკოლოზის საარტირელიო და საინჯინერო, მიხაილის საარტირელიო და სამხედრო ტოპოგრაფიული სასწავლებლების მოწვევები ითვლებიან ნებით სამსახურში შესრულებთ შორის.

მინც ხსენებულს სამხედრო სასწავლებლებში კურსს გათავებს და სამხედრო სამსახურში ჩინით შევა, იმას ამ სასწავლებლებში და პაჭის კორპუსის სპეციალურ კლასებში გატარებული დრო საზოგადო სამსახურის დროში ჩაეთვლება; ეს მოწვევები ვალდებული არიან, რომ თითოეულს სასწავლებელში გატარებული წლისათვის წელიწად ნახევარი ნამდვილს სამსახურში იყენენ. ამ გვარივე სამსახური მართებთ იმ მოწვევებთ, რომელნიც კურსს გაუთავებლათ გამოსულან ამ სასწავლებლებისაგან და აფიცრის ჩინს მიიღებენ ერთი წლის სამსახურზედ არა უფრო ადრე.

ზღვაში და აღმოსავლეთ სიმბიში მოსამსახურეთათვის დაწესებულია ახალის სამხედრო წესდებით ათი წლის სამსახური: შვიდი წელი ნამდვილ სამსახურში უნდა იყენენ და სამი რეზერვში.

წილის ყრით გამოწვევა უნდა მოხდეს ყოველ წელს თვე ნახევრის განმავლობაში, პირველი ნოემბრიდგან დაწყებული თხუთმეტ დეკემბრამდის. თავის ნებით სამსახურში შესვლა ყოველთვის შეიძლება მთელი წლის განმავლობაში.

პირიქის ეპიკრობა არაფერს არ შურავს ოლონდ კი მმართველობის გული მოიგოს და რეზიდენცია მერალიდამ პარიჟში გადამოატანოს. ამას წინათ მშვენიერი დღესასწაული გაეწყოთ მაკ-მაჰონისათვის „საეპიკრო სასამართლოში“. იქ ყოფილიყო უმაღლესი პარიჟის არისტოკრატია და ეპიკრობა. ამბობენ, ამისთანა ძვირფასათ მორთული ბალი იმპერიის დროსაც იშვიათად გამოერეოდა.

პირველი მინისტრი ბროლი, ძალიან კმაყოფილია, რომ ამ ნაირ პატებს ანიჭებენ მისგან არჩეულ მართველობის თავს. მაკ-მაჰონს. ის თითქმის დარწმუნებულია თავის სრულ შემძლებლობაზედ დღეს.

მაგრამ უკანასკნელმა კენჭის ყრამ, სადაც ხალხმა ორი მმართველობის წინააღმდეგი დებუატრა აღარჩია, უდრუტრელოენი და ლეკუპეტი, ძალიან ჩაფიქრა თურმე უ. ბროლი. იმან კარგათ იცის, რომ ისეთა გამოჩნლი რეპუბლიკელის აღჩევა, როგორც უდრუტრელოენი, კარგს არასფერს მოასწავებს მმართველობისათვის.

საფრანგეთში ხალხის მართვა, საქვეყნო საქმეების გამგეობა, ერთისა ან მეორე პირის მართველად დასმა საყოველთაო კენჭის ყრავსა დამოკიდებული; ე. ი. ხალხის უმრავლესობის სურვალზედ ამისთვის როდესაც მმართველობას ყოველს დამატებითს კენჭის ყრავს უცხადებენ პროტესტაციას, იმიისი წინააღმდეგი პირების აღჩევით, ცხადია ეს იმას ნიშნავს, რომ ხალხი არ თანაუგრძნობს ბროლის პოლიტიკას, და ეს ხომ ისეთი ნიშანია მმართველობისთვის როგორც ისუ ნაველის საყვირი იერაქონის კვლდებისათვის.

ამ ძრწოლას საყოველთაო კენჭის წინაშე ემატება კიდევ ერთი ძრიელ საფრთხილო გარემოება. შკანასკნელის თავის მოქმედებებით მმართველობამ ძალიან გააჯერა უკიდურესი ლეგიტიმისტების პარტია, ასე რომ რომელიმე საგნის გარჩევის დროს ადვილად მოსალოდებელია, რომ შაბოარის უფაცხევი დამცველები შეუერთდენ მარცხენა მხარეს—და გააშეონ ბროლის სამინისტრო. მაშინ ხომ სამინისტრომ უნდა შეიტანოს დათხვენა პრეზიდენტთან და შემდეგ ვიღისება ის ოდესმე ამისთანა მაღალს ადგილს თუ არა ლმერთმა უწყის! და თემოე ყვარე, უფლების მსურველის თავადის ბროლისთვის ეს სიკვდილის მზგავსი დასჯა იქნება. პი ამისთვის ის სკდილობს ეხლა, გადაიყვანოს თავისავენ რამდენიმე კენჭი მარცხენა ცენტრისგან. ამ პარტიაში თავი კაცებია ტიერი, ლეონ სე. პრისცილო, ლიუფორი, პერიე. ბროლი პირდება ამ პარტიას რამდენსამე თავაზს, თუ კი სამინისტროს გაამგრებს ის თავის ხმით, რომელიმე საგანზედ რომ კენჭის ყრა მოხდეს ნაციონალურ კრებაში.

ლეონ სე, რომელიც აჟურნალ დე დებას რედაქტორია, აცხადებს თავის გაზეთში: ჩვენ ერთ ნაბიჯსაც არ წავდგამთ მმართველობის შესარიგებელად. მთუ უ. ბროლის ჩეენი შემწეობა ნებაეს, აქეთ გვიახლოს და ჩვენს სტირზედ იცეკვოსო. მს სიტყვები, ისეთი ლომობიერი ორგანის მხრით, როგორც აჟურნალ დე დებაა, ძალიან იმედსა და სიმარგრეს ამტკიცებს ნიდაგ მოშიშარს, ბოლიალა მარცხენა ცენტრის პარტიაში.

ამნაირ მდგომარეობაში საქირაა გამონახოს რესპუბლიკელმა მხარემ ისეთი კითხვა,

რომელსაც შამბრელები წინააღმდეგობა...

მხლა კიდევაც გათავებული იყოს იქნება...

შამბეტას სამართალში მიცემას თხოულობს...

შამბეტას სამართალში მიცემას თხოულობს 45 ბრეტონის...

მინ იცობა, თუ შამბეტა სამართალში მისცეს...

მოკლუხის დებარტმენტში ხუთაიოდეკან...

წედრუ რელიეფი შამბეტაზედ უფრო ნიჭიერი...

შეგლა ამ უკმაყოფილებას მმართველობისათვის...

16 მარტს ნაპოლეონის მემკვიდრე სრული წლოვანი...

პოდექსი, მართალია მერობიულ სასაჯულო წიგნებში...

ნაწარმოები და ნაპოლეონმა აქ მხოლოდ ის...

მსპანი.

მხლა უთუოდ გადაწყვეტილი იქნება პარლისტების...

სერანო ძრიელ ოსტატურათ ირჯება თურმე...

ნარეპი

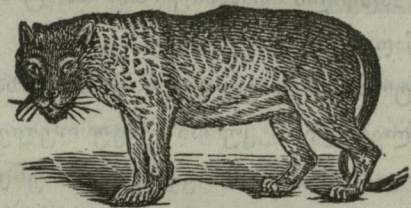
ლონდონში გამოვიდა ერთი წიგნი, რომელშიაც...

1872 წელს ყოფილა 927 ამ გვარი დაწესებული...

მაქტორ ჰიუგოს გაუთავებია თავისი ღრმა...

უთუოდ გვარაიანად დახლოვებით უნდა გვაჩვენებდეს...

განცხადება

ამ თვის ოცდა ოთხს, კვირა დღეს, შეუძლიან...

Table with multiple columns: რიგის მზა, ცეცხლის მამები, უოზა, ბირჟა, თვილის მანანდა, სახაზინო განცხადებები. Includes financial data and company information.